

ANLATIM BOZUKLUKLARI

A- ANLAMA DAYALI ANLATIM BOZUKLUKLARI

- 1- Gereksiz Sözcük Kullanımı
- 2- Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanımı
- 3- Sözcüğün Yanlış Yerde Kullanımı
- 4- Anlamca Çelişen Sözcüklerin Birlikte Kullanımı
- 5- Mantıksal Tutarsızlıklar Ve Hatalar
- 6- Atasözleri Ve Deyimlerin Yanlış Kullanımı
- 7- Anlam Belirsizlikleri

B- DİL BİLGİSİNE DAYALI ANLATIM BOZUKLUKLARI

- 1- Tamlama Yanlışlıkları
- 2- Eklerden Kaynaklanan Bozukluklar
- 3- Öğe Eksikliklerinden Kaynaklanan Bozukluklar
 - Yer Tümleci Eksikliği ,
 - Zarf Tümleci Eksikliği ,
 - Nesne, Özne Eksikliği ,
 - Yüklem Eksikliği,
 - Özne eksikliği
- 4- Özne Yüklem Uyumsuzluğundan Kaynaklanan Bozukluklar
 - Kişi Uyumu
 - Tekillik Çoğulluk Uyumu
- 5- Çatı Uyumsuzluğundan Kaynaklanan Bozukluklar

1- GEREKSİZ SÖZCÜK KULLANIMI :

İyi bir anlatımda gereksiz sözcük kullanılmaz.

- Aynı anlama gelen sözcüklerin bir arada kullanımı anlatım bozukluğuna yol açar .

ÖRN: Neşeli, sağlıklı, şen bir görünüşü vardı .

- Bir sözcüğün anlamının, cümledeki başka bir sözcüğün içinde olması anlatım bozukluğuna yol açar.

ÖRN: Beklenmedik bir sürprizle karşılaştık.

Bari , hiç olmazsa bir haber verseydin.

Onunla ilk kez bir arkadaş toplantısında tanıştık.

2- SÖZCÜĞÜN YANLIŞ ANLAMDA KULLANIMI :

Anlamca birbirine benzeyen bazı sözcükler birbirinin yerine kullanılırsa anlatım bozukluğuna sebep olur.

ÖRN: Çömleğin üzerine yazılmış desenlere herkes hayran kaldı. (.....)
Öğretimini İstanbul’ da tamamladı. (.....)
Kuraklık meyve ağaçlarının kurummasını sağladı. (.....)

3- SÖZCÜĞÜN YANLIŞ YERDE KULLANIMI :

Bir cümlede her sözcüğün yerli yerinde kullanılması gerekir.

ÖRN: Okulu bitirince doktor olarak doğduğu kasabada çalışmaya başladı.

Yeni okula gelmişti ki ders zili çaldı.

Çok canım sıkılıyor.

4- ANLAMCA ÇELİŞEN SÖZCÜKLERİN BİRLİKTE KULLANIMI:

Bir cümlede birbirine zıt durumların birlikte kullanımı anlatım bozukluğuna sebep olur. (Kesinlik- Olasılık)

ÖRN: Kapının önünde tamı tamına üç beş güvenlik görevlisi vardı.
Arada sırada sık sık arkadaşlarımla görüşürdüm.

1-TAHLAMA YANLIŞLIKLARI :

Sıfat veya isim tamlamalarının, uygun olmadığı halde aynı tamlanana bağlanması anlatım bozukluğuna sebep olur.

ÖRN: Bundan sonra özel ve devlet hastanelerini ücretsiz yapacaklar.

Artık ne bizim ne de onların elinden bir şey gelir.

Erkek ve kadın hakları her zaman korunmalı.

2- EKLERDEN KAYNAKLANAN BOZUKLUKLAR :

Gereksiz yere kullanılan ya da gerektiği yerde kullanılmayan ekler anlatımı bozar.

ÖRN: Biz kitap okumasını sevmeyen bir milletiz. ()

ÖRN : Projeye birçok firmalar katıldı. ()

ÖRN: Bahçedeki çıkan yangında ağaçlar yandı. ()

3- ÖĞE EKSİKLİKLERİNDEN KAYNAKLANAN BOZUKLUKLAR :

Sıralı ve bağlı cümlelerde ortak kullanıma uygun olmadığı halde bazı öğeler ortak kullanılması anlatım bozukluğuna sebep olur.

a) Yükleme Eksikliği :

ÖRN: Sinemada sigara ve kabuklu yemiş yenmez.

ÖRN: Odaları annem, mutfakı ben temizleyeceğim.

Bahçeleri çok geniş ama yeşil değildi.

b) Yer Tümleci Eksikliği:

ÖRN: Alanya’yı çok sevmişti ve dönmeyi düşünmüyordu.

Onu çok sever ve her zaman güvenirdi.

c) Zarf Tümleci Eksikliği :

ÖRN: Her zaman çarşıya gider, eli boş dönmezdi.

d) Nesne Eksikliği :

ÖRN : Kızına sarıldı, doyasıya öptü.

Duyduklarına hemen inanır ve herkese anlatırdı.

e) Özne eksikliği :

ÖRN: Herkes ondan nefret ediyor, onun yüzünü bile görmek istemiyordu.

Onun okulu yakında bitecek, doktor olarak göreve başlayacak.

5- MANTIKSAL TUTARSIZLIKLAR VE HATALAR:

Cümlede aktarılan bilgilerin mantık ve bilgi bakımından doğru olmaması anlatım bozukluğuna sebep olur.

ÖRN: Bu hastalık tedavi edilmezse **ölüme hatta felce** bile yol açabilir.
Bu insanlar bırakın İstanbul'u, uzayı bile görmemiştir.

6- ATASÖZLERİ VE DEYİMLERİN YANLIŞ KULLANIMI:

a) *Kalıplaşmış olduğu için sözcükler eş anlamlarıyla değiştirilemez.*

ÖRN: Camı kırdıktan sonra süt devirmiş kediye döndü. (dökmüş)

b) *Deyim ve atasözlerinin anlamıyla cümledeki anlam uyuşmalıdır.*

ÖRN: Sınavı kazanınca sevinçten etekleri tutuştu. (etekleri zil çaldı)

7- ANLAM BELİRSİZLİKLERİ:

a) *Noktalama işaretlerinden Kaynaklanan Hatalar*

Noktalama işaretinin yanlış yerde ya da eksik kullanımı anlatım bulanıklığına sebep olur.

ÖRN: Hırsız polis arabasına bindi. (virgül eksikliği)

ÖRN: Ali, Ahmet, Zeynep ve Cansu' dan daha çalışkandı. (Noktalı virgül)

b) *Zamir Eksikliğinden Kaynaklanan Hatalar*

Cümledeki kavramın kime ait olduğunun belirtilmemesinden kaynaklanır. "SENİN, ONUN, KENDİ" zamirleri bu cümleye getirilebilir. Bu da anlam belirsizliğini gösterir.

ÖRN: Eşyalarını kırdı. (senin mi -onun mu-kendinin mi)
Buraya geleceğini bilmiyordum. (senin mi -onun mu)

c) *Bir cümlede neyin neyle karşılaştırıldığının bilinmemesi anlam belirsizliğine yol açar.*

ÖRN : Parayı babamdan çok seviyorum.
Koşarken dinlediği olayı anlattı

4 – ÖZNE – YÜKLEM UYUMU :

a) *Kişi Uyumu:*

- *Öznede "ben ve diğer kişiler" varsa yüklem birinci çoğul (biz) eki alır.*

ÖRN: Ben, sen ve annem okula birlikte gideriz.

-*Öznede "sen ve diğer kişiler" varsa yüklem ikinci çoğul (siz) eki alır.*

ÖRN: Ali, sen ve o bahçeyi temizlemişsiniz.

b) *Tekillik- Çoğulluk Uyumu :*

-*Özne insan ve tekilse yüklem de tekil olur.*

ÖRN: Öğretmen ayağa kalktı.

- *Özne insan ve çoğulsa yüklem tekil de çoğul da olabilir.*

ÖRN : Çocuklar top oynuyorlar. / Çocuklar top oynuyor.

- *İnsan dışında kalan bütün varlıklar çoğul veya tekil özne oldukları zaman yüklem tekil olur.*

ÖRN: Gözlerim artık görmüyor. / Kuşlar ne de güzel uçuyor.

Ağaçlar çiçek açmış. / Gülüşmeler sabaha kadar devam etti.

On öğrenci derse girmede. / Birkaç kişi seni görmeye geldi.

5- ÇATI UYUMSUZLUĞUNDAN KAYNAKLANAN BOZUKLUKLAR :

Fiilimsi ile kurulan bileşik cümlelerde, fiilimsi ile yüklem çatı bakımından birbiriyle uyumsuz olması anlatım bozukluğuna yol açar.

ÖRN: Hep beraber şarkılar söyledik, sonra da dans edildi.
etken **edilgen**

Gerekli tüm hazırlıklar yapılıp, toplantıya başladılar.
edilgen **etken**